

10 Procent meer uien met vier brede rijen

De grofste uien groeien in de kantrijen op het uienbed. Met dat idee zaaide Kramer Mechanisatie in Bant afgelopen jaar als proef vier rijen per bed van 1,50 meter. Het resultaat mag er zijn: het leverde 10 procent meer kilo's op.

◀ Bij het breedbandzaaien hebben de uien voldoende ruimte om weg te groeien. Er is nauwelijks sprake van verdringen in de rij.

In de praktijk worden uien niet alleen gezaaid in het traditionele systeem van vijf enkele rijen per bed van 1,50 meter, maar ook in diverse varianten: van vier keer twee rijtjes vlak naast elkaar tot acht rijen verspreid over het bed en alle variaties daartussen. Een belangrijke vraag is bij welk zaaisysteem de uien de meeste ruimte krijgen om te groeien. Vooral dit jaar was het door de opkomst van 100 procent dringen geblazen. „We hebben dit jaar veel platte kanten aan de uien gezien tijdens de oogst. De uien hebben elkaar flink moeten verdringen om ruimte te krijgen. Dat weggroeien kost energie en dus opbrengst”, zegt Joost Snoek van De Groot en Slot.

Om de verdringing in de rij te voorkomen, is het systeem van twee rijtjes vlak naast elkaar bedacht. „In Nederland zaaient uientelers vaak op deze manier”, zegt Snoek. „We zien dan toch te veel open plekken.” Voor het zaaien van dubbele rijtjes op een bed is de zaaimachine uitgerust met een dubbel kouter of met een tandem. Dat laatste is het mooiste, vindt Thijs Kramer van Kramer Mechanisatie in Bant. Een tandem heeft voldoende ruimte voor grondbeweging rond de kouters. Een nadeel is dat de kouters van de tandem niet onafhankelijk van elkaar bewegen. „Een tandem is altijd star. Komt het ene kouter iets tegen waardoor het even wordt opgetild, dan komt ook het tweede omhoog. Het gevolg is een ongelijkmatig zaairesultaat.”

Minder rijtjes

Waar de meeste alternatieve zaaimethoden zijn gebaseerd op meer rijtjes per bed om de uien meer ruimte te geven, liep Snoek al langer met het idee om juist minder rijen per bed te zaaien. In Kramer vond hij een medestander. „Onze gedachte is dat je zo meer lichtinval tussen de rijen krijgt en dat daardoor de sortering grover wordt. De uien in de buitenste rijen van het bed zijn namelijk altijd

◀ Uien gezaaid met een V-vormig kouter. De uien groeien niet lekker weg en de middelste ui wordt aan drie kanten gehinderd. Dit levert platte kanten op, plus een verveerd uiterlijk op de plaatsen waar de uien tegen elkaar drukken.

VERSCHILLENDE ZAAISYSTEMEN EN DE OPBRENGSTEN

De opbrengsten in kilo's van demovelden met vier verschillende zaaisystemen. Naast het totale gewicht is ook het gewicht van de verschillende maten bepaald. De opbrengsten zijn omgerekend naar tonnen per hectare. Alle zaaimethoden zijn getest op hetzelfde perceel, bij een bedbreedte van 1,50 meter.

Demoveld	zaaisysteem		opbrengst		ton per hectare	70 mm op in kilo's	50-70 mm in kilo's	40-50 mm in kilo's	tarra in kilo's
	rijen	kouter	aantal	kilo's					
A	7 rijen	enkel, V-vormig	237	29,5	78,6	9,2	18,0	2,1	0,2
B	6 rijen	enkel, V-vormig	239	30,3	80,8	12,5	15,3	2,3	0,2
C	4 rijen	dubbel, V-vormig, 8 cm afstand	196	32,5	86,6	16,8	13,2	0,23	0,8
D	4 rijen	3 cm breedzaaikouter	237	33,3	88,8	17,3	14,2	1,6	0,2

grover”, zegt Snoek. „We hadden het idee om de middelste rij niet te zaaien. Daardoor krijg je eigenlijk vier kantrijen op een bed. Ga je de vier rijen evenredig over het bed verdelen, dan mis je dat kantrijeffect.”

Maar van vijf naar vier rijen per bed bij een gelijkblijvend aantal planten per vierkante meter betekent wel dat je per rij een kwart meer zaden zaait. De uien gaan elkaar dan nog meer verdringen. Breedbandzaaien biedt de oplossing voor dit probleem. Kramer monteerte op zijn Gaspardo Orietta een breedzaaikouter. Dat zaait het uienzaad op een strook van 3 centimeter breed. Een vijf kilo zware tussendrukrol met dezelfde breedte drukt het zaad aan en vervolgens komt er losse grond over. De demoresultaten van dit zaaisysteem met breedzaaikouter waren goed. De opkomst was egaler waardoor er minder kans is op spuutschade. De opbrengst was duidelijk het hoogst, met daarbij de meeste kilo's in de maat 50 millimeter opwaarts. De uien hadden een mooi rond gevormde bol en dunne nekken; een goede kwaliteit en daardoor beter bewaarbaar. Bij vijf rijen breedbandzaaien was volgens Snoek duidelijk te zien dat in de kantrijen de uien grover groeiden dan in de middelste drie rijen.

dat nodig om weer lucht in de grond te brengen. Het kan ook een spuitronde schelen en daarmee de kans op groeiremming. Voordeel van vier rijen per bed is verder dat er meer lucht door het gewas kan, zegt Snoek, waardoor het minder ziektegevoelig is. Kramer adviseert de rijpaden in dit zaaisysteem 3 tot 5 centimeter breder te maken. „Dat scheelt beschadigingen, vooral bij de oogst.”

Grondbewerking essentieel

Nadeel van het breedbandzaaien is dat de grondbewerking nauwer steekt. „De homogene opkomst wordt bepaald door zaatechniek en grondbewerking. Dat begint al bij het ploegen”, zegt Kramer. „Ploeg je te dikke ruggen, dan vind je dat in het voorjaar terug.” Bij de zaaibedbereiding moet de diepte bevestigd zijn. Vaak wordt te ondiep gezaaid,

zegt Snoek, zeker in een droog voorjaar. „In de praktijk wordt 2 tot 2,5 centimeter zaaidepte nauwelijks gehaald. Bij het zaaien met een scherp kouter steekt dat overigens minder nauw, doordat het kouter een zekere mate van indringing heeft en zo het zaad toch wat dieper kan wegleggen.”

Een breedzaaikouter kan een te ondiepe zaaibedbereiding niet compenseren. Kramer: „Je moet zeker 2,5 tot 3 centimeter losse grond hebben. Het zaad komt in de vochtige grond en wordt aangedrukt met een zware tussendrukrol. Dat zorgt voor aansluiting met de ondergrond.” Voor de beste diepteregeling moet het zaai-element op twee wielen lopen, zegt hij erbij. „De diepte alleen op het voorste wiel regelen, is niet meer van deze tijd. Met een diepteregeling op twee wielen loopt het element exacter en dat geeft een egalere opkomst. En daar doen we het voor.”

▼ Het resultaat van het zaaien met de Gaspardo Orietta Compact met een breedzaaikouter en vier rijen per bed. Elke rij heeft evenveel ruimte.

